

Forum Juris Spezial

Duitse wet betreffende de omzetting van vennootschappen – Update Grensoverschrijdende juridische fusies

**Raupach
& Wollert-Elmendorff**

Rechtsanwaltsgesellschaft mbH

Berlin Düsseldorf Frankfurt am Main Hamburg Hannover München Stuttgart

Duitse wetgever maakt eindelijk weg vrij voor grensoverschrijdende juridische fusie

Internationaal werkzame ondernemingen denken niet in nationale grenzen. Bij hun strategische en structurele overwegingen wordt vaak niet alleen over nationale entiteiten gesproken, maar ook over groeps-ondernemingen die hun zetel in andere landen van de EU en de EER hebben.

Dergelijke groepsmaatschappijen uit verschillende EU-lidstaten onder een gezamenlijk dak samen te voegen was tot nu toe redelijk ingewikkeld en de mogelijkheden hiertoe waren erg beperkt.

Weliswaar heeft het Europees Gerechtshof in het SEVIC-arrest geoordeeld dat „de artikelen 43 EG en 48 EG zich ertegen verzetten dat in een lidstaat de inschrijving in het nationale handelsregister van een fusie (...) in het algemeen wordt geweigerd wanneer één van beide vennootschappen in een andere lidstaat is gevestigd (...)“. Toch was het uitvoeren van een echte grensoverschrijdende juridische fusie gekoppeld aan een veelvoud van praktische moeilijkheden, die vooral terug te voeren waren op het ontbreken van wettelijke regelingen.

In de Duitse ondernemingsrechtpraktijk werd daarom vaak voor hulpconstructies gekozen: In plaats van fusies werd gebruik gemaakt van ingewikkelde activa-passiva transacties of van een omzetting van een kapitaalvennootschap, zoals de omzetting van een Gesellschaft mit beschränkter Haftung of Aktiengesellschaft in een personenvennootschap, meestal een GmbH & Co. KG, om vervolgens aansluitend een zogenaamde Anwachsung uit te voeren. Deze hulpconstructies waren echter meer noodconstructies, gepaard gaand met veel complicaties en nadelen. Zo leidt bijvoorbeeld een activa-passiva transactie (ook) in Duitsland niet tot een overgang van vermogen onder algemene titel; in principe moet daarom altijd ieder onderdeel van het vermogen separaat worden overgedragen, hetgeen vooral een overdracht van overeenkomsten bemoeilijkt.

Door het wetsvoorstel voor de Tweede Wet betreffende de wijziging van de wet inzake de omzetting van vennootschappen (Zweites Gesetz zur Änderung des Umwandlungsgesetzes) aan te nemen, heeft de Duitse wetgever eindelijk gehandeld en daarmee – zodra de nieuwe wet ook afgekondigd is – aan zijn uit de fusierichtlijn (Richtlijn 2005/56/EG van het Europees Parlement en de Raad van 26 oktober 2005 betreffende grensoverschrijdende fusies van kapitaalvennootschappen) voortvloeiende verplichtingen voldaan. De nieuwe wet leidt ertoe dat Duitse bedrijven voortaan gemakkelijker en sneller kunnen fuseren met ondernemingen uit het buitenland. Dit geldt in ieder geval nu al voor ondernemingen uit EU- en EER-lidstaten, die zelf de fusierichtlijn al hebben omgezet. Na afloop van de door de fusierichtlijn gestelde implementatietermijn, welke termijn in december 2007 afloopt, geldt dit voor alle EU-en EER-lidstaten.

In de toekomst zal bijvoorbeeld een Duitse GmbH met haar Nederlandse houdstervenootschap of een Spaanse S.L. met een Duitse Aktiengesellschaft kunnen fuseren.

Ook voor fusies van Duitse vennootschappen waarbij ondernemingen als partij fungeren die uit lidstaten komen die de fusierichtlijn nog niet hebben omgezet, verhoogt de nieuwe wet de zekerheid: In de toekomst hoeft slechts nog voor één van de participerende ondernemingen op de algemene regels van Europees recht en de principes van het SEVIC-arrest een beroep worden gedaan.

Hoewel de Nederlandse wetgever tot op heden niet aan zijn verplichting heeft voldaan om de fusierichtlijn in Nederlands recht om te zetten, is het nu al mogelijk om een Duitse vennootschap met een Nederlandse vennootschap te laten fuseren.

Dit heeft te maken met een uitspraak van het kantonrecht Amsterdam, in een zaak die een grensoverschrijdende fusie van een Nederlandse BV met een Duitse GmbH betrof. De Amsterdamse Kamer van Koophandel had de uitschrijving van de Nederlandse BV uit het handelsregister aangevochten en de kwestie voorgelegd aan de Amsterdamse kantonrechter. De kantonrechter stelde de Nederlandse BV – onder verwijzing naar de ongelijke behandeling die zou plaatsvinden ten opzichte van een fusie met twee Nederlandse vennootschappen – in het gelijk.

Het kantongerecht kwam tot de conclusie „dat ook indien de bezwaren van Nederland ten aanzien van fiscale controles in onderhavig geval of ten aanzien van denkbare (andere dan onderhavige) gevallen reëel geacht moeten worden, deze onvoldoende grond bieden om als rechtvaardiging te dienen voor handhaving van het stelsel van de Nederlandse fusieregels en de daaruit voortvloeiende ongelijke behandeling van vennootschappen bij grensoverschrijdende fusies (...)“

Voor het uitvoeren van een Duits-Nederlandse fusie is het daarom na inwerkingtreding van de nieuwe wet niet meer nodig om aandelen over te dragen of ingewikkelde activa-passiva transacties uit te voeren. Met inachtneming van de nieuwe Duitse regelgeving en een inschrijving van de fusieakte bij de plaatselijke Kamer van Koophandel en het Duitse Handelsregister (in Duitsland gevoerd door het Gerecht van Eerste Aanleg, het Amtsgericht) zou moeten kunnen worden volstaan.

Helaas heeft de Duitse wetgever niet van de gelegenheid gebruik gemaakt om bij het omzetten van de fusierichtlijn tegelijkertijd ook wettelijke regelingen voor grensoverschrijdende splitsingen vast te stellen. In zo verre blijven daarom de uit de Europese wetgeving en het SEVIC-arrest voortvloeiende principes als uitgangspunt gelden. In Duitsland is men van mening dat hieruit kan worden afgeleid dat ook (de inschrijving van) een grensoverschrijdende splitsing niet algemeen mag worden geweigerd en een grensoverschrijdende splitsing in principe is toegestaan.

Naast het scheppen van een wettelijk regime voor grensoverschrijdende fusies brengt de nieuwe Duitse wet ook een aantal wijzigingen van verdere voorschriften van de Duitse wet inzake de omzetting van ven-

nootschappen (Umwandlungsgesetz) met zich mee. Door deze nieuwe bepalingen wordt het met name gemakkelijker om zustervenootschappen met elkaar te laten fuseren en afsplitsingen op een andere vennootschap (Abspaltung) of een dochtervennootschap (Ausgliederung) uit te voeren.

Grensoverschrijdende fusies en splitsingen moeten ook na de volledige omzetting van de fusierichtlijn in alle EU- en EER-lidstaten uiterst zorgvuldig worden voorbereid. Dit houdt met name een onderzoek in naar de fiscale consequenties en de op de verkrijgende entiteit van toepassing zijnde voorschriften betreffende de medezeggenschap van werknemers. Daarom is het aan te bevelen, in strategische en structurele overwegingen, nu al de nieuwe mogelijkheden in acht te nemen en zo vroeg mogelijk met het voorbereiden van geplande fusies te beginnen.

Graag adviseren wij u bij het plannen en voorbereiden van nationale en grensoverschrijdende fusies en splitsingen. Door ons internationale netwerk waarborgen wij hoogwaardig advies „aan beide zijden van de grens“.

1. Wettelijk regime voor grensoverschrijdende juridische fusies

1.1. Achtergrond

§1 van het Umwandlungsgesetz (Duitse wet inzake de omzetting van vennootschappen) van 28 oktober 1994 (BGBl. 1994 I, blz. 3210), zoals gerectificeerd in 1995 en nadien gewijzigd (hierna: „UmwG“), met als titel „Soorten omzettingen, wettelijke beperkingen“, bepaalt tot op heden het volgende: „(1) Rechtspersonen met zetel op het nationale grondgebied kunnen worden omgezet 1. door fusie; 2. door splitsing [...]; 3. door overdracht van het vermogen; en 4. door wijziging van de rechtsvorm.“

Op grond van het bovenstaande was de overheersende opinie in de Duitse literatuur en rechtspraak dat een fusie met een buitenlandse vennootschap niet was toegestaan.

Desalniettemin zijn er in het verleden al verschillende pogingen geweest Duitse ondernemingen grensoverschrijdend te fuseren. Meestal ging het in de desbetreffende gevallen om groepsmaatschappijen, waar problemen met buitenlandse aandeelhouders niet konden voorkomen en problemen met betrekking tot werknemersmedezeggenschap vermeden konden worden.

In sommige gevallen – meestal bij fusies waarbij een Duitse entiteit als verkrijgende partij optrad – hetgeen vanuit Duits oogpunt minder „gevaarlijk“ werd geacht – zijn deze fusies dan ook daadwerkelijk uitgevoerd en ingeschreven.

Tenminste één van deze fusies ging eerst niet door omdat het bevoegde Duitse Amtsgericht – Handelsregister –, onder verwijzing naar § 1 lid 1 UmwG, de, naar Duits recht voor het van kracht worden van de fusie noodzakelijke, inschrijving bij het Handelsregister weigerde.

Het Amtsgericht – Registergericht – legde de kwestie voor aan het Landgericht, die de kwestie op haar beurt voorlegde aan het Europees Gerechtshof. Dit leidde tot het SEVIC-arrest, waarin het Europees Gerechtshof oor-

deelde dat de artikelen 43 EG en 48 EG zich ertegen verzetten dat in een lidstaat de inschrijving van een grensoverschrijdende fusie in het algemeen wordt geweigerd.

Tegelijkertijd had de Europese wetgever op 25 november 2005 een richtlijn betreffende grensoverschrijdende fusies van kapitaalvennootschappen (Richtlijn 2005/56/EG van het Europees Parlement en de Raad van 26 oktober 2005 betreffende grensoverschrijdende fusies van kapitaalvennootschappen) uitgevaardigd. Deze richtlijn moet uiterlijk in december 2007 zijn omgezet in nationaal recht.

De Deutsche Bundestag heeft op 1 februari 2007 het door de Deutsche Bundesregierung ingediende wetsvoorstel voor de Tweede Wet betreffende de wijziging van de wet inzake de omzetting van vennootschappen (Zweites Gesetz zur Änderung des Umwandlungsgesetzes) aangenomen.

De Deutsche Bundesrat (vertegenwoordiging van de Duitse Bundesländer) heeft op 9 maart 2007 besloten om tegen het wetsvoorstel geen bezwaar in te dienen.

Op grond hiervan kan worden verondersteld dat de wet binnenkort zal worden afgekondigd en (één dag na de afkondiging) van kracht zal worden.

1.2. Systematiek

De juridische implementatie van de fusierichtlijn gebeurt op dusdanige wijze dat in Boek 2 van het UmwG een nieuwe titel wordt opgenomen. Dit is vergelijkbaar met het toevoegen van een nieuwe afdeling aan Titel 7 van Boek 2 van het Nederlands Burgerlijk Wetboek.

Hierdoor wordt de grensoverschrijdende fusie geregeld als een subcategorie van de gewone (binnenlandse) fusie. Dit betekent dat op de grensoverschrijdende fusies ook de bepalingen voor een binnenlandse fusie van toepassing zijn, tenzij de nieuwe bepalingen in §§ 122a t/m 122l UmwG een afwijkende regeling inhouden.

1.3. Reikwijdte

De bepalingen met betrekking tot de grensoverschrijdende fusie zijn van toepassing op fusies van kapitaalvennootschappen die in overeenstemming met de wetgeving van een lidstaat zijn opgericht, hun statutaire zetel, hun hoofdbestuur of hun hoofdvestiging binnen de Gemeenschap hebben en indien tenminste twee van de betrokken kapitaalvennootschappen onder de wetgeving van verschillende lidstaten ressorteren.

1.4. Buitenlandse entiteiten met effectieve zetel in het binnenland

Het UmwG vereist niet dat de effectieve zetels van de fusierende partijen in verschillende lidstaten gelegen zijn. Daarom is het waarschijnlijk ook mogelijk om een Duitse vennootschap met een buitenlandse kapitaalvennootschap met effectieve zetel (hoofdbestuur of hoofdvestiging) in Duitsland ('pseudo-foreign company', bijvoorbeeld een Nederlandse BV met effectieve zetel in Duitsland) te laten fuseren.

1.5. Fusie van meerdere binnenlandse entiteiten met een nieuw op te richten buitenlandse entiteit

§§ 122a en 122b UmwG sluiten niet uit dat een fusie plaatsvindt waarbij meerdere binnenlandse entiteiten met een tijdens de fusie nieuw op te richten buitenlandse entiteit fuseren.

Desondanks lijkt een dergelijke fusie op basis van de nieuwe bepalingen niet mogelijk te zijn, nu de Duitse wetgever in zijn motivatie duidelijk heeft gemaakt dat de reikwijdte van de nieuwe bepalingen niet verder gaat dan zoals in de fusierichtlijn is bepaald. De fusierichtlijn bevat geen bepalingen omtrent een dergelijke fusie.

Of het op basis van Europees recht en het SEVIC-arrest wel mogelijk is een dergelijke fusie uit te voeren, is nog niet geheel duidelijk.

1.6. Personenvennootschap

Noch de regelingen van de fusierichtlijn noch de regelingen van de nieuwe Duitse wet voorzien in de mogelijkheid dat een personenvennootschap partij is bij een grensoverschrijdende fusie.

Vanuit een Duits oogpunt is dat – vooral vanwege het feit dat de GmbH & Co. KG in Duitsland een belangrijke en veel voorkomende juridische entiteit is – erg jammer. In Duitsland is men van mening dat uit het SEVIC-arrest tevens voortvloeit, dat het naar Europees recht noodzakelijk is om ook voor personenvennootschappen een grensoverschrijdende fusie mogelijk te maken.

Gezien het feit dat de nieuwe Duitse wet niet in een regeling voorziet waarbij een personenvennootschap partij is bij een grensoverschrijdende fusie, is het voor de praktijk aan te raden om

ook in de toekomst naar hulpconstructies uit te wijken. Als voorbeeld kan de constructie worden genoemd waarbij de personenvennootschap, voorafgaand aan de grensoverschrijdende fusie, in een kapitaalvennootschap wordt omgezet.

1.7. Definitie van rechtshandelingen die als fusie gelden

Er bestaat nog onduidelijkheid omtrent de vraag of de fusierichtlijn en de nieuwe Duitse wet alle mogelijkheden omvatten die in Duitsland bij een binnenlandse fusie bekend en mogelijk zijn. Dit geldt met name voor zogenoemde down-stream mergers – moeder met dochter – en side-stream mergers – zuster met zuster – waarbij geen aandelen worden uitgegeven.

1.8. Compensatie in geld

Volgens § 122i UmwG moet de verkrijgende vennootschap, in gevallen waar deze niet onder de Duitse wetgeving ressorteert, de aandeelhouders van de verdwijnende vennootschap onder bepaalde omstandigheden een compensatie in geld aanbieden.

1.9. Bijzondere bepalingen voor de bescherming van crediteuren als de verkrijgende vennootschap niet onder de Duitse wetgeving ressorteert

Volgens § 122j UmwG moet de verkrijgende vennootschap, indien deze niet onder de Duitse wetgeving ressorteert, voor bepaalde vorderingen en op verzoek van schuldeisers van de verdwijnende vennootschap zekerheid stellen, tenzij de schuldeisers mogen eisen dat hun vorderingen worden voldaan.

Dit kan ertoe leiden dat al lang voor het van kracht worden van de fusie zekerheid moet worden gesteld. Opgemerkt zij dat de bepalingen voor het stellen van zekerheden bij grensoverschrijdende fusies verder gaan dan bij binnenlandse fusies.

1.10. Procedure

Voor het overige komt de procedure voor een grensoverschrijdende fusie in beginsel overeen met de procedure voor een binnenlandse fusie. Een binnenlandse fusie op haar beurt is in beginsel – maar ook alleen in beginsel – vergelijkbaar met de procedure zoals neergelegd in Boek 2 Titel 7 van het Nederlands Burgerlijk Wetboek.

De fusie wordt pas van kracht door de inschrijving in het handelsregister van de verkrijgende vennootschap.

1.11. Werknemersmedezeggenschap

De regeling betreffende werknemersmedezeggenschap is te vinden in artikel 16 van de fusierichtlijn, waarin naar de bepalingen voor de Societas Europaea – de Europese NV – wordt verwezen.

De Duitse wetgever heeft de fusierichtlijn in zoverre omgezet door de wet inzake de medezeggenschap van werknemers bij

een grensoverschrijdende fusie (Gesetz über die Mitbestimmung der Arbeitnehmer bei einer grenzüberschreitenden Verschmelzung, MgVG) af te kondigen.

Uit deze regeling volgt onder andere dat bij een grensoverschrijdende fusie in principe de voorschriften betreffende werknemersmedezeggenschap van de lidstaat waar de uit de grensoverschrijdende fusie ontstane vennootschap haar statutaire zetel heeft, van toepassing zijn. Deze zijn echter niet van toepassing, indien tenminste één van de fusierende vennootschappen in de zes maanden voorafgaand aan de bekendmaking van het voorstel voor een grensoverschrijdende fusie gemiddeld meer dan 500 werknemers heeft en werkt met een stelsel van werknemersmedezeggenschap in de zin van artikel 2, onder k), van Richtlijn 2001/86/EG. Ook in bepaalde andere gevallen zijn de voorschriften betreffende de werknemersmedezeggenschap van de lidstaat waar de uit de grensoverschrijdende fusie ontstane vennootschap haar statutaire zetel heeft, niet van toepassing. In deze gevallen wordt de medezeggenschap van werknemers van de uit de grensoverschrijdende fusie ontstane vennootschap en de wijze waarop de werknemers bij de vaststelling van die rechten worden betrokken, door de bepalingen, zoals deze gelden voor de Societas Europaea beheerst.

De grensoverschrijdende fusie is daarom in de meeste gevallen geen carte blanche voor het „vluchten“ uit de strikte regels van de Duitse werknemersmedezeggenschap.

1.12. Fiscale regelingen

De (Duitse) fiscale consequenties van een grensoverschrijdende fusie zijn geregeld in het nieuwe SEStEG (Gesetz über steuerliche Begleitmaßnahmen zur Einführung der Europäischen Gesellschaft und zur Änderung weiterer steuerrechtlicher Vorschriften, BGBl. I 2006 S. 2782; ber. 2007 I S. 66).

Het nieuwe SEStEG dient in de eerste plaats ter omzetting van de Europese vereisten voor grensoverschrijdende fusies. Tegelijkertijd heeft de Duitse wetgever een aantal veranderingen ingevoerd die ook op binnenlandse gevallen van toepassing zijn.

De nieuwe regelingen hebben tot gevolg dat alle fusies en splitsingen, die na 12 december 2006 ter inschrijving in het Duitse Handelsregister zijn aangemeld, fiscaal in principe op basis van de werkelijke waarde worden voltooid.

Alleen indien er een aanvraag daartoe bij de fiscale autoriteiten wordt gedaan en gewaarborgd is dat het heffingsrecht – ook voor stille reserves – bij de Duitse fiscus blijft, is het ook mogelijk om fiscaal tegen boekwaarde of een van de werkelijke waarde afwijkende waarde te fuseren.

Aan deze vereisten wordt bij een binnenlandse fusie meestal voldaan, maar er kan – dankzij het principe van belastingheffing op ‘permanent establishments’ – in principe ook bij een grensoverschrijdende fusie aan worden voldaan.

1.13. Grensoverschrijdende splitsing

Het feit dat de Europese en de Duitse wetgevers tot op heden geen regeling voor de grensoverschrijdende splitsing hebben afgekondigd, betekent niet dat een grensoverschrijdende splitsing, ook in de verhouding Duitsland-Nederland, niet mogelijk is. Om de noodzakelijke zekerheid te verkrijgen zal het in de desbetreffende gevallen echter ook in de toekomst nodig zijn om de grensoverschrijdende splitsing zorgvuldig te plannen en, indien mogelijk, vooraf met het competente Duitse Amtsgericht – Registergericht – en de Nederlandse Kamer van Koophandel af te stemmen.

2. Overige materiële wijzigingen

2.1. Geen verplichting tot uitgifte van aandelen

De Duitse wetgever heeft in §§ 54 lid 1 en 68 lid 1 UmwG bepalingen ingevoerd die het mogelijk maken dat de verkrijgende entiteit in het geval van een fusie geen aandelen uitgeeft, mits alle aandeelhouders van de verdwijnende entiteit hiermee akkoord gaan.

Groepsinterne fusies zullen hierdoor een stuk makkelijker worden.

2.2. Vereenvoudiging splitsing

De bepalingen in §§ 131 lid 1 Nr. 1 S. 2 en 132 UmwG, die door de Duitse literatuur vaak als remmende en storende factoren voor splitsingen zijn gekenmerkt, worden afgeschaft. Vanwege de voornoemde bepalingen was er bij afsplitsingen (Abspaltungen en Ausgliederungen) tot op heden steeds onzekerheid of overeenkomsten met een verbod van cessie wel onder algemene titel op de verkrijgende entiteit overgaan, of bij de overdragende entiteit achterblijven. De Duitse wetgever heeft nu een regeling ingevoerd die vergelijkbaar is met de Nederlandse regeling.

Dit betekent echter ook dat de Duitse rechtspraak in de toekomst de maatstaven van redelijkheid en billijkheid verder zal moeten ontwikkelen, met betrekking tot een wijziging of ontbinding van overeenkomsten, die ten gevolge van de splitsing op nieuwe partijen zijn overgegaan. De Duitse wetgever verwijst hiervoor naar de algemene regels. Een met artikel 2:334r van het Nederlands Burgerlijk Wetboek vergelijkbare bepaling bestaat in Duitsland niet.

Voor de praktijk is het raadzaam om in toekomstige overeenkomsten een regeling voor dergelijke gevallen op te nemen.

Raupach & Wollert-Elmendorff Rechtsanwalts-gesellschaft mbH is een Duits advocatenkantoor met ongeveer 80 advocaten. Wij zijn gespecialiseerd op het gebied van het ondernemingsrecht, inclusief overnames, arbeidsrecht, herstructureringen en IP. Om onze dienstverlening te completeren werken wij vanuit een onafhankelijke en zelfstandige positie samen met één van de grootste zakelijke dienstverleners ter wereld: Deloitte. Wij zijn in staat om multidisciplinaire services te bieden in aanvulling op onze juridische expertise. In dit verband maken wij ook deel uit van een wereldwijd netwerk van gereputeerde advocatenkantoren.

In Nederland werken wij regelmatig samen met **AKD Prinsen Van Wijmen N.V.**, met ruim 250 advocaten en notarissen één van de vier grootste juridische spelers van Nederland met vestigingen in Amsterdam, Breda, Eindhoven, Rotterdam en Brussel. AKD Prinsen Van Wijmen N.V. is ontstaan uit het samengaan van reeds lang bestaande kantoren met een onmiskenbare reputatie en traditie binnen de juridische dienstverlening. AKD Prinsen Van Wijmen N.V. onderhoudt, vanuit een strikt onafhankelijke en zelfstandige positie, nauwe banden met Deloitte. De Amerikaanse toezichthouder Securities and Exchange Commission (SEC) heeft vastgesteld dat AKD Prinsen Van Wijmen N.V. en Deloitte, zolang beide aan de door de SEC in haar Non Action Letter gestelde voorwaarden blijven voldoen, zelfstandig en onafhankelijk van elkaar zijn.

Mocht u over de hierin behandelde thema's of over andere onderwerpen van Duits of Europees recht vragen hebben, aarzel dan niet, om met uw aanspreekpartner bij Raupach & Wollert-Elmendorff Rechtsanwalts-gesellschaft mbH, AKD Prinsen Van Wijmen N.V. of de onder Contact Persons genoemde advocaten contact op te nemen.

Contact Persons

Duitsland

Raupach & Wollert-Elmendorff
Rechtsanwalts-gesellschaft mbH

Kantoor Düsseldorf

Schwannstraße 6
40476 Düsseldorf
Duitsland
Tel: (+49-211) 87 72-25 87
Fax: (+49-211) 87 72-26 59

Contact:

Felix Felleisen
Email: felleisen@raupach-we.de

Nederland

AKD Prinsen Van Wijmen N.V.

Kantoor Rotterdam

Admiraliteitskade 50
Postbus 4302
3006 AH Rotterdam
Nederland

Tel: +31 (0) 10 272 5578
Fax: +31 (0) 10 272 5594

Contact:

Diane de Vries
didevries@akd.nl

www.raupach-we.de

Deze publicatie houdt geen juridisch advies in en kan juridisch advies niet vervangen. Zij is met de grootste mogelijke zorgvuldigheid voorbereid, maar pretendeert niet een volledig beeld van de behandelde juridische vraagstellingen te zijn. Daarom is iedere aansprakelijkheid met betrekking tot onvolledigheid of onjuistheid van deze publicatie uitgesloten.

**Raupach
& Wollert-Elmendorff**
Rechtsanwalts-gesellschaft mbH